

150 gram CO₂ blev der i 2019 udledt per forbrugt kilowatt-time el i Danmark. I 2010 var tallet 426 gram.

Kilde: Energinet

“ Vi skal forberede vores elnet til 45.000 elbiler og opladning af busser og andre transportmidler i Danmarks store motorvejskryds (...). Vi får måske brug for 1.300 offentlige ladepunkter og 38.000 private, men hvor skal opladningen foregå?

Charles Nielsen, direktør for bl.a. elnet i forsyningselskabet Trefor i Intelligent Energi

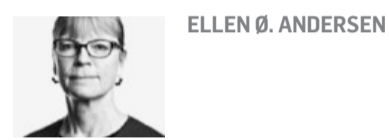

Geotermien har problemer

Fjernvarme. Både Aarhus og Aalborg har planer om at etablere geotermianlæg til deres fjernvarmeforsyning i de kommende år. Men to af de tre eksisterende danske geotermianlæg er stoppet på grund af tekniske problemer, skriver Ingeniøren. Det er ikke gjort med at finde tilstrækkeligt med varmt vand i undergrunden. Driften af anlæggene er kompliceret, påpeger professor ved DTU Erling Stenby over for Ingeniøren. Dertil kommer, at geotermi har svært ved at konkurrere på prisen. Om der er støtte på vej, vil fremgå af den kommende klimahandlingsplan.

Overskud på at droppe landbrugsjord

Der er flere gevinster ved at holde op med at dyrke lavbundsjord. Derfor er det samfundsøkonomisk fornuftigt, vurderer forskere fra Københavns Universitet i ny rapport.

ELLEN Ø. ANDERSEN

Hvis man regner alle gevinster med, vil det gennemgående være en god forretning for det danske samfund at indstille dyrkningen af visse typer jorder, de såkaldte lavbundsjorder. Et tiltag, der især er blevet drøftet i klimasammenhæng, fordi det kan sænke udslippet af klimagasser fra landbruget. Men det vil også gavne vandmiljøet og skabe nye rekreative værdier, og det gør samfundsøkonomien i den type projekter positiv.

Det konkluderer en gruppe forskere fra Københavns Universitet i en rapport efter at have analyseret de mulige positive effekter af et projekt omkring Glenstrup Sø syd for Hobro. Et projekt, som ikke har et specifikt klimasigte, men som i højere grad handler om at skabe bedre vilkår for både natur, miljø og landbrug og landdistrikter.

At droppe dyrkningen af kulstofrig lavtliggende landbrugsjord har længe været et varmt emne i klimadebatten. I dette års finanslov er der afsat 200 millioner kroner til formålet. Det er meningen, at der skal bruges et lignende beløb hvert år frem til 2030.

Konklusionerne i rapporten om Glenstrup Sø-projektet bliver ikke mindre relevante af den usikkerhed, der på det seneste er opstået om udslippet af klimagasser fra lavbundsjord, mener rapportens hovedforfatter, Jesper Sølvér Schou. Han er lektor og sektionsleder ved Institut for Fødevarer og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet.

»For vi har set på alle de aspekter, der kan komme i spil, og vi finder, at hvis man laver den samfundsøkonomiske analyse, hvor man sætter omkostningerne over

VÅDOMRÅDER. Både vandmiljø, natur og klima kan have gavn af, at det bliver sat en stopper for dyrkning af lavbundslande, for eksempel i ådale.

Arkivfoto: Anders Rye Skjold Jensen

for gevinsterne, viser det, at det er en rigtig god forretning. Men det er ikke klima alene eller kvælstofalene eller de rekreative gevinster alene. Det er summen af alle de forskellige gevinster, der trækker overskuddet«, siger Jesper Sølvér Schou.

Rapporten når frem til, at det samfundsøkonomiske overskud ved Glen-

strup Sø-projektet kan blive på 18 millioner nutidskroner over 20 år. I projektet lægges der op til at indstille pløjning og almindelig dyrkning af 130 hektar landbrugsjord, som i stedet skal lægges ud til græs og natur.

Betyder det, at vi ikke skal fokusere så meget på, om udtagning af landbrugsjord koster 2 eller 20 milliarder kroner, fordi vi som samfund tjener pengene hjem igen?

»Vores analyse viser, at det er en samfundsmæssig god investering. Om man så vil bruge midlerne på det, er et politisk spørgsmål, for det konkurrerer med en masse andre samfundsmæssige investeringer, som også kan komme ud med et

godt samfundsøkonomisk resultat«, siger Jesper Sølvér Schou.

Han vurderer, at resultatet er »ret robust. Omkostningerne skal stige ganske meget, før det her ikke er en samfundsmæssigt god forretning«.

Klimagevinst ikke afgørende

Projektet vil i øvrigt også have et lille samfundsøkonomisk overskud, selv hvis det ingen effekt har på udledningen af drivhusgasser.

I projektet er det Realdania, som betaler for at opkøbe jord fra landmændene. Hvis udtagning af landbrugsjord skal bruges i større stil, som regeringen læg-

ger op til i finansloven, vil det være staten og måske fonde, der skal stå for opkøbet. I det samfundsøkonomiske regnestykke gør det imidlertid kun marginal forskel, hvor pengene kommer fra, siger Jesper Sølvér Schou.

På minussiden bygger den samfundsøkonomiske analyse blandt andet på lavere udbytte af jorden og etablering af stier og andre rekreative faciliteter. På plus-

siden tæller lavere udledning af drivhusgasser, lavere udledning af næringsstoffer til vandmiljøet og en gevinst i form af øget rekreativ værdi. Når det gælder drivhusgasser, har forskerne bag rapporten brugt internationale tal fra OECD, mens

værdien af lavere udledning af kvælstof og fosfor til vandmiljøet er beregnet ud fra de mål, Danmark har på vandmiljøområdet.

Rapporten er udarbejdet for Realdania og organisationen Collective Impact.

Mikael Skou Andersen, som er professor i miljøøkonomi og -politik ved Institut for Miljøvidenskab ved Aarhus Universitet, roser rapporten for at give et overblik over, hvor der er behov for mere viden. Men han har visse forbehold over for enkelte beregninger i rapporten.

EU's landbrugsstøtte

Hans kritik drejer sig blandt andet om prissætning af fordelene ved udtagning af lavbundsjord. Her mener han, at rapporten på den ene side undervurderer gevinsten ved at sænke udledning af drivhusgasser, mens den på den anden side overvurderer effekterne og dermed den økonomiske gevinst ved at sænke udledningen af fosfor til vandmiljøet.

Men hans største anke er, at det ikke er tydeligt, hvor stor en rolle EU's landbrugsstøtte spiller for projektet.

»Det drejer sig om et mertilskud fra EU og dermed skatteyderne på i alt godt 2 millioner kroner over de 20 år. Dette tilskud kommer oven i en eksisterende støtte på cirka 1 million kroner om året til arealerne i projektet«, siger han.

Det burde efter hans opfattelse fremgå mere klart i en tid, hvor tendensen snarere går i retning af at formindske EU's landbrugsstøtte end at hæve den.

»Derfor synes jeg ikke, at man kan skal tage resultatet helt for pålydende, men rapporten er et rigtig godt redskab at arbejde videre med som katalog over alle de mulige effekter og sidegevinster«, siger Mikael Skou Andersen.

Desuden peger han på den tidligere omtalte usikkerhed, der er opstået om udslippet af drivhusgasser fra lavbundsland. Først viste det sig, at arealet af den type jord i Danmark er blevet kraftigt undervurderet på grund af en simpel regnefejl på Aarhus Universitet. Arealet er næsten 60 procent større end hidtil antaget, og det danske udslip af klimagasser tilsvarende over 3 procent højere.

Derefter kom det frem i netmediet Altinget, at klimaeffekten af at indstille landbrugsdrift på lavbundsland muligvis er overvurderet. Hvad de to forhold betyder for det samlede klimaregnestykke, står endnu ikke klart.

ellen.andersen@pol.dk

Hvis klimakompensation skal virke, kræver det skrapere regler

KLIMAKOMMENTAR
PETER BIRCH SØRENSEN
KLIMAKOMMENTATOR

Det bliver svært at få klimakompensation til at virke, men noget må gøres.

Det er artige sager, Politikens graverjournalister har afsløret om misbruget af klimakreditter, som borgere og virksomheder har købt i god tro for at kompensere for deres CO₂-udledning på for eksempel flyrejser. En klimakredit er et certifikat, der giver køberen et løfte om, at hun eller han har været med til at finansiere et CO₂-reducerende

projekt et sted i verden, typisk i et udviklingsland.

Som Politiken har dokumenteret, kan man desværre ikke altid være sikker på, at projektet bag en klimakredit reelt har reduceret CO₂-udledningerne, og der har også været tilfælde, hvor skruppelløse forretningsfolk har solgt de samme kreditter mere end én gang.

Gode hensigter bag

Spørgsmålet er, om man kan stramme systemet for klimakompensation op, så det kommer til at virke effektivt i henhold til sit formål?

Inden vi diskuterer det, kan det være nyttigt at minde om, at der faktisk ligger gode hensigter bag systemet.

For det første kan borgere og virksomheder, der ikke her og nu har teknisk mulighed for at reducere egne CO₂-udledninger, via klimakompensation bidrage til at sikre en reduktion af udledningerne andre steder i verden - hvis systemet altså virker.

For det andet indeholder klimakompensation et element af klimabistand,

hvor aktører i rige lande hjælper fattige lande til at sænke deres udledninger.

For det tredje kan projekterne bag klimakreditterne udnytte billige reduktionsmuligheder i udviklingslandene. Det kan være med til at sænke de globale omkostninger ved CO₂-reduktioner og på den måde understøtte en stærkere samlet reduktionsindsats.

For det fjerde kan den stigende efterspørgsel efter klimakreditter drive prisen på kreditterne i vejret og dermed øge incitamentet til at gennemføre CO₂-reducerende projekter rundt omkring i verden.

Problemer ved bindende loft

Alt dette lyder jo vældig godt, men foruden de problemer med misbrug af systemet med klimakompensation, som Politiken har afdækket, er der et mere grundlæggende problem:

Systemet virker kun efter hensigten, hvis værtslandet for de CO₂-reducerende projekter bag klimakreditterne ikke har påtaget sig et bindende mål for sænkning af landets samlede drivhusgasudledninger.

Hvis landet i forvejen har pålagt sig selv et bindende loft over sine samlede udledninger, vil gennemførelse af et nyt CO₂-reducerende projekt i landet jo blot betyde, at landet kan slippe for at sænke sine CO₂-udledninger andre steder i samfundet.

Projektet finansieret med klimakreditter vil altså ikke påvirke landets samlede udledninger, da udledningerne under alle omstændigheder skal følge en forud fastlagt reduktionsplan. Projektet betyder blot, at en del af landets indsats bliver finansieret udefra af de udenlandske købere af klimakreditterne.

Det kan medføre en ønskelig økonomisk overførsel fra rige til fattige lande, men projekterne bag klimakreditterne vil ikke give den kompensation for udledninger fra de rige lande, som var ideen med systemet.

Formålet med Paris-aftalen

Pointen er vigtig, fordi formålet med Paris-aftalen netop er at få alle verdens lande til at påtage sig bindende ambitiøse mål for reduktion af deres drivhusgasudledninger. I takt med at dette forhåbent-

lig sker, kan borgere og virksomheder i de rige lande ikke længere med rimelighed hævde, at de kompenserer for deres egne udledninger ved at købe klimakreditter.

Flytrafik skal kompenseres

Men hvis køberne af kreditterne kommer fra lande som Danmark, der selv har påtaget sig et bindende reduktionsmål, så vil købernes individuelle udledninger vel ikke kunne øge deres lands samlede udledninger, og så behøver landets borgere vel slet ikke at købe klimakompensation? Det ræsonnement er rigtigt, hvis vi for eksempel taler om udledninger fra

“ Skat systemet være troværdigt, skal det underlægges en stærk offentlig regulering

bilkørsel eller andre udledninger fra indenlandsk territorium, men det er ikke rigtigt, hvis udledningerne stammer fra internationale flyrejser.

Flytrafik inden for EU er ganske vist underlagt EU's CO₂-kvotesystem, men da det system lider under et stort overskud af kvotter, fungerer det endnu ikke som en effektiv begrænsning af udledningerne, og flytrafik til og fra lande uden for EU er ikke pålagt bindende reduktionsmål. Når du og jeg flyver, bidrager vi altså til den globale opvarmning, så længe flyene bruger fossile brændsler.

Paradoksalt kan vi så håbe på, at vi kan købe os en vis aflad via systemet med klimakreditter, så længe der er et antal lande i verden, der ikke har påtaget sig bindende mål for drivhusgasreduktioner, og som vil være værter for de (forhåbentlig) CO₂-reducerende projekter bag kreditterne. Men skal systemet være troværdigt, skal det underlægges en stærk offentlig regulering.

udland@pol.dk

Peter Birch Sørensen er professor i økonomi ved Københavns Universitet og senior fellow hos Kraka. Han har tidligere været overvismand og formand for Klimarådet.